

PRVI HRVATSKI CJELOVITI ENCIKLOPEDIJSKI PREGLED HRVATSKE I SVJETSKJE PEDAGOŠKE PRAKSE I TEORIJE ODGOJA

Dumbović, Ivan: *Enciklopedija - Pedagozi značajni za praksu i teoriju odgoja*, Vvidik, Lekenik, 2005., Sv. 1

Pedagoška znanstvena i stručna javnost ugledala je najavljeni djelo prof. dr. sc. Ivana Dumbovića koje je enciklopedijskog karaktera i pisano s nakanom da se u seriji svezaka nađu misli i kraće biografije osoba koje su se fundamentalno bavile pitanjima odgoja i obrazovanja kao i osoba koje su se na margini različitih znanstvenih i stručnih usmjerenosti doticali i pitanja odgoja.

Djelo predstavlja prikupljenu i obrađenu povijesnu građu s različitih aspekata. Obavijesnog je karaktera za opću i nacionalnu povijest pedagogije, povijest predškolskog, školskog i specijalnog odgoja, povijest svih razina školstva, vjerskog odgoja te je istodobno leksikon pedagoga i istaknutih povijesnih ličnosti koje su značajnije utjecale na praksu i teoriju odgoja.

Posebnu vrijednost djelu daje povezivanje povijesne misli prema srodnosti od vremena i imena koje se obrađuje do suvremenih mislilaca, što predstavlja dragocjenu longitudu. Dodamo li da je obrađeno više od 12.000 istaknutih pedagoga i pojedinaca, postaje jasno koliko je obuhvatna građa ovog djela koja seže do 4.500 godina u prošlost.

Riječ je, dakle, o voluminoznom djelu historiografskog karaktera koje se po prvi put pojavljuje kod nas. Dovoljno je kazati kako ono nadmašuje očekivanja, jer je znano koliko je truda potrebno uložiti u djelo ovakvog i sličnog sadržaja koje se temelji na nebrojenim izvorima (najčešće originalima), te koliko je potrebno uložiti u pretraživanje i prikupljanje objektivnih podataka. Doda li se kako je konzultirana i sveobuhvatna literatura koja materijalno podržava tekst Enciklopedije, stječe se ukupan dojam o vrijednom djelu u korist onih koji ga trebaju (znanstvenici, studenti, praktičari), kao i na korist našoj nacionalnoj kulturi koja ovim djelom pokazuje koliko vrijedimo i koliko naša pedagoška misao reflektira svjetsku pedagošku misao, ali i utječe na nju.

Autor nam ukazuje na jedan zanimljiv kriterij odabira osoba koje se mogu nazvati pedagozima. Pokazuje, dakako opravdano, da su se mimo magistralnih, literaturom i većim djelima označenih pedagoških ideja, mnoge osobe ogledale u pedagoškoj praksi i teorijskim domišljanjima, te postale često nenamjernim nositeljima pedagoških ideja i tako ostavile pedagoški trag iza sebe. Ostaje dvojbeno koliko je opravdan kriterij kojim se rukovodio autor i koji je odredio širinu obuhvata i proglašavanja pedagozima svih znamenitih i manje znamenitih ljudi, čime se zapravo otvara novo pitanje o kriterijima svrstavanja pedagoga prema opusu i radovima. Nadalje, radeći na toliko opsežnom materijalu, autor je morao riješiti problem navigacije unutar enciklopedijske strukture, što je zahtijevalo povećati napor i domišljatost u traženju rješenja – tim više što se u prvom svesku trebala ustanoviti nit poveznica za ostale sveske u nastajanju.

Autor nas, međutim, posređujući svoju kriterijsku dosljednost u izboru imena i djela, upozorava na tanku granicu između pedagoško-laičkih poimanja i onih stručno-

znanstvenih. U svakom slučaju, reklo bi se da ni oni koji se ne bave pedagogijom ne mogu izbjeći njenoj sudbini.

Po svemu sudeći, dobili smo voluminozno djelo periodičnog nastajanja svezaka koje ovaj prvi svezak najavljuje. Ono obiluje vrijednim informacijama za kojima je korisno posegnuti kad se treba snaći u periodizaciji raznovrsnih ideja o odgoju.

Vladimir Jurić

ZANIMLJIV I POTICAJAN ZBORNIK SLOVAČKIH PEDAGOGA – *Razvitak pedagogije kao studijske i znanstvene discipline u Slovačkoj*, Zbornik međunarodnog znanstvenog skupa *Razvitak pedagogije kao studijske i znanstvene discipline u Slovačkoj*, Sveučilište J. A. Komenskoga, Bratislava, 2005.

U proljeće 2005. pojavio se zbornik s međunarodnoga znanstvenog skupa: *Razvitak pedagogije kao studijske i znanstvene discipline u Slovačkoj*, koji je u organizaciji Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. A. Komenskog održan u Bratislavi 22. i 23. rujna 2003., u povodu 80. obljetnice osnivanja Pedagoškog seminara u Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Bratislavi. Izdalo ga je Sveučilište Komenskog u Bratislavi 2005. godine.

Na znanstvenom skupu su sudjelovala 82 pedagoga. Najviše ih je bilo, razumije se, iz Slovačke – 62, Češke – 10, Hrvatske – 7 i Poljske – 2 sudionika. Zbornik donosi radove s toga skupa. Objavljena su ukupno 53 rada: tri opsežnija uvodna plenarna izlaganja i 50 referata održanih u četiri sekcije: 1.) *Profesori Pedagoškoga seminara i Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta Komenskoga*; 2.) *Trendovi razvitka pedagoških disciplina u osposobljavanju nastavničkog kadra*; 3.) *Pedagogija kao znanstvena, studijska i odgojno-praktično usmjerena disciplina*; 4.) *Suradnja odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Bratislavi sa slovačkim i inozemnim ustanovama*.

Najviše radova vezano je uz razmatranje pedagogije kao znanstvene, studijske i praktične discipline (22), uz razmatranje trendova razvitka pedagoških disciplina u sustavu osposobljavanja nastavnika (19).

Profesori Pedagoškog seminara i Odsjeka za pedagogiju predmet su razmatranja u sedam objavljenih radova, a suradnja Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Bratislavi s odgovarajućim slovačkim i inozemnim ustanovama u dva rada.

Hrvatski sudionici na znanstvenom skupu imali su četiri referata i objavljena su im četiri rada u zborniku. Tri su u sustavu tematike razmatranja trendova razvitka pedagoških disciplina u funkciji osposobljavanja nastavničkog kadra. Svaki od tih tekstova plod je zajedničkoga rada po dvije autorice: Nade Babić i Stanislave Irović iz Osijeka, Jasne Krstović i Renate Čepić te Vinke Uzelac i Aleksandre Pejčić iz Rijeke. Četvrti rad, *Razvitak pedagogije kao studijske i znanstvene discipline u Hrvatskoj*, napisao je autor ovog osvrta, a objavljen je kao prvi među radovima posvećenim pedagogiji kao znanstvenoj, studijskoj i praktičnoj pedagoškoj disciplini.